

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Класичного приватного університету,
голова приймальної комісії

Віктор ОГАРЕНКО

2025 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

спеціальність ІЗ Туризм та рекреація

освітній рівень – бакалавр

(для вступників, які вже здобули вищу освіту за іншою спеціальністю)

Запоріжжя, 2025

Затверджено на засіданні кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи,
протокол № 8 від „26” березня 2025 року

Укладачі:

директор Інституту здоров'я, спорту і туризму ім. Т. Самоленко, д.філос.н.,
професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Вадим
ЗУБОВ;

к.пед.н., доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Катерина ТРОФІМУК;

к.соц.ком., доцент Світлана БЕЛЬКОВА.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою фахового іспиту для вступу на здобуття освітнього рівня бакалавра особами, які вже здобули диплом бакалавра за іншою спеціальністю, є визначення базових теоретичних знань, умінь та практичних навичок вступників для продовження навчання на 2 курсі.

Фаховий іспит проводиться **онлайн** (із застосуванням платформи ZOOM) за розкладом, оприлюдненим на офіційному вебсайті Класичного приватного університету.

Фаховий іспит проводиться за екзаменаційним білетом, який містить чотири питання відповідно до дисциплін, знання з яких є базовими для опанування рівня бакалавра: Тривалість підготовки вступника – 60 хвилин.

Вимоги до підготовки вступника:

знати:

- умови та передумови виникнення туризму;
- історію розвитку туризму в Україні;
- теоретичні засади розвитку туризму;
- процес обслуговування клієнтів у процесі реалізації туристичного продукту;

вміти:

- оперувати географічною інформацією стосовно визначення ключових характеристик і властивостей туристичних та туристично-рекреаційних ресурсів;
- визначати територіальну організацію та оцінювати ресурсний потенціал країн, регіонів щодо стану та перспектив розвитку туризму;
- визначати мотиви туристичної подорожі та споживчі характеристики конкурентоспроможних туристичних послуг.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Тема 1. Сутність туризму та його основні функції.

Туризм як сфера господарської діяльності. Туризм як вид соціокультурної та рекреаційної діяльності. Третинний сектор економіки. Роль та місце туризму в сучасному суспільстві. Соціально-економічні проблеми розвитку туризму в суспільстві. Основні поняття та визначення в туризмі: турист, туризм, туристична діяльність, туристична інфраструктура, туристична індустрія, туристичні ресурси, суб'єкт туристичної діяльності. Функції туризму в суспільстві: оздоровча (рекреаційна), виховна, політична, економічна, екологічна тощо. Туристичний продукт та його основні складові: туристичні послуги, товари туристичного попиту. Специфічні особливості туристичного продукту. Характеристика та зміст Хартії туризму, Кодексу туриста, Закону України «Про туризм».

Тема 2. Історичний розвиток туризму.

Періодизація історії світового туризму та історичні передумови його виникнення. Подорожі у Стародавньому Світі та Середньовічній Європі. Визначні мандрівники минулого та епоха великих відкриттів. Соціально-економічні передумови сучасного етапу розвитку туризму. Перші організовані туристичні подорожі у світі. Історія виникнення туристично-екскурсійної справи. Початок туристичної справи в Україні. Загальна характеристика етапів розвитку туристичної індустрії в СРСР. Сучасний розвиток туризму в Україні та світі. Транснаціоналізація готельно-туристичного бізнесу. Динаміка туристичних подорожей. Виникнення та розвиток нових форм туризму.

Тема 3. Умови та фактори розвитку туризму.

Умови розвитку туризму: природно-географічні, історико-політичні, соціально-економічні, демографічні. Зовнішні та внутрішні умови й фактори розвитку туризму. Фактори залучення (що спонукають до подорожі) та фактори розподілу і диференціації попиту (що впливають на вибір місця подорожі). Роль наявності вільного часу, доходів, транспортної та візової доступності, рівня освіти та культури людей для розвитку туризму.

Тема 4. Види та форми туризму.

Класифікація подорожей за різними ознаками: за спрямованістю туристичних потоків; за охопленням території; за терміном подорожі; за сезонністю попиту; за ступенем організованості; за демографічним та соціальним складом учасників подорожі; за формою організації подорожі та обслуговування; за способом пересування; за метою подорожі. Значення класифікації туризму за видами. Класифікація туризму за формами: групові та індивідуальні подорожі. Класифікація маршрутів та турів за територіальною ознакою, за вибором засобів пересування, за сезонністю, за тривалістю, за змістом програм, за складом учасників подорожі, за формою організації подорожі, за побудовою траси маршруту.

Тема 5. Організація ринку туристичних послуг.

Сегментація ринку туристичних послуг. Види туристичних послуг та їх функціональна класифікація. Організація послуг комунікацій, організація послуг

розміщення, організація послуг харчування, організація рекреаційних послуг. Соціально-економічне значення сфери послуг. Міжнародна система послуг. Способи надання послуг. Специфіка виробництва та надання послуг. Споживачі й виробники туристичних послуг. Туристичне посередництво. Ресурси туризму. Види туристичних ресурсів та їх цінність. Мотивація та потреби споживачів туристичних послуг. Попит на туристичні послуги та його формування. Мотивація подорожей. Попит на міжнародному туристичному ринку. Споживчі вимоги до якості туристичних послуг.

Тема 6. Туристична політика.

Туристична політика, основні фактори, що формують її зміст та особливості. Світова туристична політика та роль міжнародних організацій в її формуванні. Всесвітня туристична організація: структура, роль та значення у формуванні міжнародних туристичних обмінів. Комітети та комісії ВТО, їх функції та завдання. Туристичні прибуття, їх структура. Міжнародні доходи та витрати на туризм. Формування туристичного балансу країни. Країни активного та пасивного туризму. Формування міжнародних контактів та міжнаціональної туристичної політики. Міжнародні організації: загальні, регіональні, спеціальні та інші. Цілі державної і регіональної політики. Характеристика економічних, соціальних, правових та технічних засобів туристичної політики. Туристична політика України, окремих держав та регіонів світу.

Тема 7. Державне регулювання туристичної діяльності.

Організаційно-правові основи регулювання туристичної діяльності. Туристичне законодавство. Соціальний механізм регулювання. Соціальне значення туризму. Соціальні пільги та туризм. Досвід певних країн у формуванні туристичних пакетів та програм для різних соціальних груп. Економічний механізм регулювання. Економічне значення туризму та його внесок в державний, місцевий бюджет. Податкові державні та місцеві пільги щодо розбудови туристичної інфраструктури. Транскордонне співробітництво та стимулювання міжнародних обмінів в прикордонних зонах. Характеристика функцій центральних та місцевих органів виконавчої влади у сфері туризму України.

Тема 8. Ліцензування, стандартизація та сертифікація туристичних послуг.

Сутність ліцензування, вимоги до суб'єктів ліцензування, порядок одержання ліцензії. Визначення стандартизації, види стандартів. Перелік туристичних послуг, що підлягають сертифікації, процедура сертифікаційної перевірки.

Тема 9. Міжнародне співробітництво у сфері туризму.

Роль Всесвітньої туристичної організації в розвитку міжнародного туризму. Форми регіонального та субрегіонального співробітництва. Діяльність міжнародних, міжурядових та неурядових організацій з туризму.

Тема 10. Основи технології туристичної діяльності.

Види технологічних процесів у туризмі. Класифікація маршрутів та турів. Визначення і характеристика туристичних послуг. Туристичний пакет та його

елементи. Класифікація суб'єктів туристичної діяльності: туроператорів, турагентів, фахівців туристичного супроводу.

Тема 11. Основи організації діяльності закладів ресторанного господарства (ЗРГ).

Класифікація закладів ресторанного господарства. Організація виробничого процесу в ЗРГ. Технологічний процес обслуговування споживачів в ЗРГ. Спеціальні форми обслуговування, які використовуються в ЗРГ.

Тема 12. Основи технології та організації готельного господарства
Характеристика основних типів засобів розміщення. Класифікація підприємств готельного господарства України. Технологія прийому та розміщення туристів в засобах розміщення. Організація надання додаткових послуг в підприємстві готельного господарства.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сумарний бал за результатами фахового іспиту з туризму та рекреації визначається як сума балів, отриманих вступником за відповіді на чотири теоретичні питання. Кожне з теоретичних питань максимально оцінюється в 50 балів.

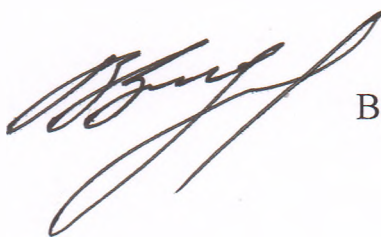
Критерії оцінювання відповіді на одне питання.	Кількість набраних балів за одне питання
Правильна та повна відповідь на питання	50
Відповідь на питання містить неточності	25–49
Відповідь на питання була неповною, вступник показав недостатні знання	1–24
Неправильна відповідь або не надано відповіді	0

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брич В. Я. Організація туризму : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 448 с.
2. Географія туризму : навчальний посібник. Київ : Знання, 2011. 271 с.
3. Географія туризму : підручник / М. М. Покоłodна, І. Л. Полчанінова та ін. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 380 с.
4. Гуменюк Г. М. Організація туристичних подорожей : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2014. 364 с.
5. Кифяк В. Ф. Організація туризму : навчальний посібник. Чернівці : Книги-XXI, 2008. 344 с.
6. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю., Посохов І. С. Історія туризму : навчальний посібник (для студентів спеціальності «Туризм»). Суми : ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2018. 372 с.

7. Любіцева О. О., Бабарицька В. К. Туризмознавство : вступ до фаху : підручник. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 335 с.
8. Основи готельно-ресторанної справи : навчальний посібник / Н. І. Данько, А. Ю. Парфіненко, П. О. Подлепіна, О. О. Вишневська ; за заг. ред. А. Ю. Парфіненка. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 288 с.
9. Організація туризму : підручник / Писаревський І. М., Погасій С. О., Андренко І. Б., Покоłodна М. М., Сегеда І. В. ; за ред. Писаревського І. М. Харків : ХНАМГ, 2012. 541 с.
10. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 № 325/95. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 31. Ст. 241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
11. Устименко Л. М., Афанасьєв І. Ю. Історія туризму : навчальний посібник. Київ : Альтерпрес, 2015. 320 с.
12. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Міжнародний туризм : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 328 с.

Голова фахової
атестаційної комісії

Вадим ЗУБОВ